

прекрасного буде нашою повсякденною молитвою. «Не дозволяйте шуму чужих думок перебивати ваш голос серця» (Стів Джобс).

### **ЛІТЕРАТУРА**

1. Ніколенко О.М. Великі пристрасті «маленьких» героїв О.Генрі. Зарубіжна література в навчальних закладах. 2001. №5. С.24-28.
2. О.Генрі. Дороги, які ми вибираємо, та інші оповідання. Київ: Знання, 2014. 206 с.
3. Ферреро Б. 365 коротких історій для душі. Львів: Свічадо, 2013. 456 с.

**Гапон Леся Олексіївна,**  
*кандидат філологічних наук, консультант,  
Тернопільський комунальний методичний центр  
науково-освітніх інновацій та моніторингу*

### **АКТУАЛЬНІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

«Нова українська школа» – найпотужніша освітня реформа України, яка 2018 року ввійшла в повсякдення вчителів початкових класів, а з 2021 року активно імплементується в базовій середній школі. Одним із основних документів, що висвітлює концептуальні засади реформи і визначає розвиток освітньої галузі на найближче десятиліття, є Державний стандарт базової середньої освіти (2020). У ньому репрезентовано структурування змісту освіти за освітніми галузями; викладено перелік ключових компетентностей і наскрізних умінь, якими має володіти випускник школи; окреслено рівні навчальних досягнень, яких може досягнути учень завдяки сформованим у процесі навчання компетентностям. Компетентність у Концепції НУШ (2016) визначено як «динамічну комбінацію знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно проводити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [4, с. 17].

Формувати компетентності та визначати їх рівень сформованості можна лише шляхом залучення учнів/учениць до найрізноманітніших видів навчальної діяльності на уроці, адже лише беручи активну участь у здобутті знань, збираючи й опрацьовуючи інформацію, визначаючи й розв'язуючи проблеми,

досліджуючи й експериментуючи, застосовуючи знання на практиці, здобувач/здобувачка освіти зможуть відчутти компетентнісне зростання.

Реалізація діяльнісного й компетентнісного підходів на уроках НУШ активізувала поняття «види навчальної діяльності». «На відміну від форм людської діяльності (гра, навчання, праця), воно означає сукупність способів, моделей організації навчання (груп методів і форм навчання), що поєднані за певною ознакою», – зазначає О. Пометун [5, с. 163]. Спираючись на критерії активного навчання, дослідниця визначає види діяльності як групи способів навчання, виокремлюючи традиційне навчання (слухання, запам'ятовування), діяльність учнів з ІКТ (пошук і групування інформації, моделювання процесів і явищ), обговорення та дискутування (висловлення версій, формулювання позицій, аргументування), дослідження та експериментування (вивчення джерел, припущення, досліді, висновковування), кооперативне навчання (робота в парі, у групах).

Широкий спектр видів навчальної діяльності викладено в модельних програмах усіх галузей, зокрема й мовно-літературної. У пояснювальних записках до модельних початкових програм «Українська література. 5-6 класи», «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-6 класи» авторських колективів під керівництвом Яценко Т.О. види організації навчальної діяльності класифіковано як *репродуктивні, пізнавально-пошукові, творчі*. У програмах «Українська література. 7-9 класи», «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» згаданого вище колективу авторів до класифікації видів організації навчальної діяльності додано *дослідницькі*. При цьому вчителів орієнтовано на широке використання як традиційних, так і інноваційних методів, прийомів і форм роботи з художнім текстом, зважаючи на умови очного, дистанційного та змішаного навчання, відповідно до методичних уподобань педагогів [2].

Аналіз досвіду вчителів-словесників міста Тернополя засвідчив, що на уроках української літератури педагоги активно залучають учнів до різних видів навчальної діяльності, а саме:

1) *репродуктивних*: виразного читання творів (уголос ланцюжком, в особах), переказу твору (близько до тексту, стисло, вибірково, від імені одного з персонажів тощо);

2) *пізнавально-пошукових*: аналітико-синтетичної роботи з текстом творів (визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету), складання плану твору (цитатного, простого чи складного), порівняльної характеристики героїв, роботи з цитатним матеріалом, дискусій (очно або в онлайн-середовищі);

3) *дослідницьких*: аналіз ліричних та епічних творів; інтерпретації тексту; самостійного збирання й опрацювання інформації;

4) *творчих*: реалізації індивідуальних і колективних мовно-літературних і літературно-мистецьких проєктів; унаочнення та візуалізації змісту почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту: створення карт подорожей героїв, ілюстрацій, візуально-сміслових презентацій, постерів і буктрейлерів до творів, лепбуків і ментальних карт за вивченою темою; сторителінгу (наприклад, перегляду без звуку буктрейлера, відеоролика чи музичного кліпу та складання історій на основі побаченого); написання мінітворів або створення постів для соцмереж, написання листів літературному герою/автору, створення сторінок автора/літературного героя в соцмережах, літературних блогів тощо [1].

## ЛІТЕРАТУРА

1. Блог учителів української мови й літератури Тернополя. URL: <https://gapon.te.ua/clovo-vchyteliu/dosvid-i-innovatsii>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року. URL: [https://osvita.ua/legislation/Ser\\_osv/76886/](https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/)
3. Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.). URL: [https://osvita.ua/doc/files/news/896/89669/Ukrayinska\\_literatura\\_7-9-kl\\_Yatsenko\\_ta.pdf](https://osvita.ua/doc/files/news/896/89669/Ukrayinska_literatura_7-9-kl_Yatsenko_ta.pdf)
4. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Пометун О. В. Види діяльності учнів у контексті нового Державного стандарту освіти. *Психодидактика*. Збірник тез конференції. 21-22.05. 2021р. С. 161 – 166.